

# Slaguggla

Häcker i mellersta och norra Sveriges skogsbygder, även i anslutning till kulturbygder, med tyngdpunkt i norra Svealand och södra Norrland. Mycket sällsynt i lappmarkerna och norra Norrbotten. Slagugglan behöver i första hand en fungerande boplats i form av stora håligheter i träd. Tillgången på naturliga boplatser har minskat påtagligt och kommer att fortsätta minska även i framtiden. Stannfågel.

### Ekologiska krav

Förekomst av lämpliga boplatser är den kritiska faktorn. Häckning sker vanligen i en större hålighet i ett träd. Traditionellt används rötade torrstammar av tall, ibland asp, som bildar ihåliga så kallade skorstenar med ingång ovanifrån. Studier visar att sådana högstubbar av tall ofta varit döda i 200–300 år, och att de var flera hundra år gamla när trädet dog. Lämpliga högstubbar, särskilt av tall, nybildas i mycket liten omfattning. Arten kan också häcka i andra större håligheter i träd, som vid grenbrott i ekar, grova aspar och björkar, samt i särskilda holkar. I brist på håligheter kan större risbon utnyttjas, byggda av vråk eller duvhök.

Vare sig föda i form av smågnagare och större fåglar eller tillgång på lämpliga jaktmarker (hyggen, myrar och igenväxande jordbruksmark) är begränsande för stammen. Etablerade par är mycket stationära inom reviret året om, men går till häckning i betydligt större omfattning under goda smågnagarår. Häckningsrevirets storlek varierar betydligt, från cirka 300 hektar till uppemot 600–700 hektar. Revirets storlek beror bland annat på närheten till grannrevir och kvaliteten på jaktmarkerna. Slagugglan behöver lämpliga jaktmarker i form av hyggen, vattenfyllda diken och små vattendrag (livsmiljö för bl.a. vattensork) i skog och jordbruksmark (gärna i begynnande igenväxning). Skog i anslutning till våtmarker, bäckar och diken utgör viktiga jaktmarker.

### Utbredning och regionala skillnader

Häckfågel i mellersta och norra Sveriges skogsbygder. Utbredningsområdets sydgräns går genom mellersta Uppland, Västmanland, Närke och södra Värmland. Artens tyngdpunkt ligger i norra Svealand och södra Norrland, till stor del beroende på förhållandevis omfattande holkuppsättning. Förekomsten är betydligt glesare i norra Sveriges inland (Jämtland, Lappland, norra Norrbotten), och lämpliga naturliga häckningsplatser nyskapas där ännu långsammare än längre söderut.

### Indikator på skyddsvärd skog

Saknar signalvärde för skyddsvärda skogsmiljöer.

### **Faktorer som missgynnar eller hotar arten**

Slagugglan missgynnas av bristande tillgång på lämpliga häckningsplatser. Lokalt kan störningar till följd av avverkning eller andra skogliga åtgärder leda till att häckningen avbryts.

### **Behov av hänsyn – allmänt**

I normalfallet är god miljöhänsyn tillräckligt. Hänsyn ska främst tas mot boplatser (bon som används och alternativbon). Även träd med holkar är viktiga att spara. Kännedom om häckningslokaler för slaguggla bör inte spridas till andra personer än berörda markägare och de som utför skogsbruksåtgärder. Vissa individer kan kraftfullt attackera människor som kommer för nära bo eller ungar, till exempel i samband med röjning eller plantering. Tillåt aldrig barn att ens tillfälligt komma närmare häckande slagugglors ungar än 30–40 m.

### **Miljöhänsyn vid skogsbruksåtgärder**

- Avstå från skogliga åtgärder inom 200 meter från boplatser under perioden 1 februari–20 juli. Detta gäller också holkar med häckning.
- Spara högstubbar ("skorstenar") och andra grova hålträd som kan fungera som boträd.
- Gallra tät ungskog runt grova högstubbar, för att underlätta föräldrafåglarnas inflygning.
- Runt boplatser bör det finnas uppvuxen skog (minst 1 ha) med träd som kan fungera som sittplatser för de vuxna ugglorna. Träden utgör särskilt viktiga skydd för ungarna att klättra upp i när de lämnar boet, eftersom de inte kan flyga då.
- Spara lutande träd och vindfällen intill befintliga träd för de små ungarna att klättra på.
- Om häckning sker i ett risbo, spara boträdet med omgivande skyddszon.
- Lämna hänsynsytor med grupper av äldre träd vid gallring och föryngringsavverkning

### **Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten**

- Spara hänsynsträd i form av grova tallar, aspar och björkar som har förutsättningar att bli lämpliga boplatser i framtiden.
- Avsätt hänsynsytor med trädgrupper vid gallring och föryngringsavverkning, framför allt vid uddar och holmar i anslutning till myrar och andra våtmarker.
- Vissa grova högstubbar kan omvandlas till bostubbar.
- Holkar avsedda för slaguggla utnyttjas gärna, men bör bara sättas upp i revir där slagugglor redan häckar eller har häckat i sen tid. Holkar kräver årlig tillsyn och underhåll för att fungera optimalt. Eftersom revirhävande slagugglor kan påverka andra hänsynskrävande och sällsynta arter negativt, till exempel lappuggla, pärluggla och vråkar, bör alltför tät och oplanerad holkuppsättning undvikas. Kontakta alltid expertis för rådgivning.

### **Områdesskydd och frivilliga avsättningar**

Häckande slaguggla är i normalfallet inte i behov av områdesskydd eller frivilliga avsättningar.

### **Skogsvårdslagstiftningen**

- Ta inte bort äldre vindfällen, högstubbar och torrakor, äldre träd vid ägo gränser och myrstackar, äldre lövträd (särskilt asp) i barrskog m.m., spara hålträd och andra biologiskt värdefulla träd (SKSFS 7:8).
- Avverkning eller skogsvårdsåtgärder får inte ske på skogliga impediment >0,1 hektar

(SVL 13a§).

- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär, äldre skog på uddar och öar, raviner, klyftor och blockmarker samt berg- och rasbranter, äldre hållmarksskog, äldre sandtallskogar, naturskogsrester, eller äldre trädbestånd med mycket hänglavar eller död ved (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella kantzoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer som boträd (rovfågelsbon) m.m. (SKSFS 7:21).

### **Lästips**

Artfakta för slaguggla. ArtDatabankens webbplats,  
<http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/100137>

**Populationsstorlek:** 2700 par

### **Populationsutveckling:**

1980–2012: ökning 25 %

2001–2012: stabil

**Rödlistestatus 2015:** Livskraftig (LC)

**Fågeldirektivets Bilaga 1:** Ja